

**"שימת ספרי 'בן מלך'
שיצאו לאור עד עתה:**

- תה המפתח
- ספרית העומר והג
- הסביבות
- ימי ב'ן המצרים - מלח
- ובאלו
- טיפס מוראים
- תח הסוכות
- תוכנה
- ימי הפרטים
- הנהגת של פסח
- בעניני מצוות הממדייות
- שמקור
- תמונה ומסדר
- שיר הורדים
- שבת קודש
- מידת המינוח
- שומע ענינה
- ענינים שיש בהנחה
- זמירות שיש
- בראשית ח"א - מאמר
- נכחא, בראשית-נח
- בראשית ח"ב - יל
- יל-שלח
- בראשית ח"ג - רצא-וידו
- שנות ח"א - שנת-משלח
- בראשית ח"ב - מאמר נכחא
- יתו-משפטים
- שנות ח"ג - יתו-מקור
- יקרא ח"א - יקרא-מצוה
- מבדבד ח"א - מבדבד-שלח

ניתן לכתוב: mechonbenmetech@gmail.com |
בארה"ב ניתן לכתוב: | Warehouse: 8462450220
salea@yefenofbooks.com

פרשת ראה תש"פ
גליון מס' 118

בסייעתא דשמיא

אוצרות בן מלך

מתורתו של מרן רבינו הגדול רבי לייב מינצברג זצוק"ל רבה של קהלת ירושלים

פרשת ראה

איסור דם הנפש ועונש הכרת שעליו, הוא משום שדם הנפש מיועד לגבוה.

והנה כאן בא הכתוב ליתן טעם איסור אכילת דם האיברים, והיינו 'לא תאכל הנפש עם הבשר'. ונראה בביאורו, שגדר איסור זה הוא שלא יהיה מותר לאכול גם הבשר וגם הדם, ומכיון שהבשר מותר באכילה על כן נאסר הדם, שאם לא כן נמצא שאוכל גם הדם וגם הבשר. ויסוד האיסור הוא משום שכאשר אוכל הבשר והנפש יחדיו הרי יש

רק חזק לבלתי אכל הדם, כי הדם הוא הנפש, ולא תאכל הנפש עם הבשר. לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים. לא תאכלנו למען ייטב לך ולבניך אחרים כי תעשה הישר בעיני ה' (יב, כג-כה)

מפסוק זה 'ולא תאכל הנפש עם הבשר' דרשו חז"ל איסור אבר מן החי. אבל בפשטות הכתוב בא ליתן טעם על איסור דם, והוא המשך לתחילת הפסוק כי הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם הבשר.

והנה מבואר בגמרא, שחיוב כרת באכילת דם הוא רק בדם הנפש, אבל על דם התמצית ודם האיברים אינו עובר אלא בלאו. וילפינן לה מדכתיב כאן תרי קראי לא תאכלנו לא תאכלנו, וברש"י כאן לא תאכלנו - אזהרה לדם התמצית, לא תאכלנו - אזהרה לדם האברים (ועיין בגמרא כריתות ה:).

והנה בפרשת אחרי נתבאר בתורה טעם איסור דם הנפש - כי נפש הבשר בדם הוא ואני נתתי לכם על המזבח לכפר על נפשותיכם כי הדם הוא בנפש יכפר. על כן אמרתי לבני ישראל כל נפש מכם לא תאכל דם והגר הגר בתוכם לא יאכל דם. וגו'. כי נפש כל בשר דמו בנפשו הוא ואמר לבני ישראל דם כל בשר לא תאכלו כי נפש כל בשר דמו הוא כל אוכליו יכרת (ויקרא יז, יא-יד). הרי מפורש שטעם

בגליון

פרשת ראה

ביאורי פסוקים..... עמוד 1

היכל השבת

ערב שבת..... עמוד 7

חכמה ומוסר

אוהב ימים לראות טוב..... עמוד 9

מרגש השבוע

מנחם אב תש"פ

עץ חיים היא למחזיקים בה

הוצאות הדפסת גליון זה נודבו לדיכוי הרבים
ע"י ידידינו הנכבדים מחשובי אברכי קהילתנו מתומכי מכוננו

איש החסד, מעמודי התווך של קהילתנו,
מגדול תומכי הצדקה, מנהל מפעל 'מרבית תורה'
הרה"ח ר' **חיים יוסף גפנר** שליט"א
לע"נ אביו הרה"ח ר' דוד ב"ר שמואל זצ"ל

זכות הפצת אור תורתו הבהירה של רבינו בעל הבן מלך
תעמוד להם ולמשפחתם להתברך בכל הברכות האמורות למחזיקי התורה
לראות ברכה והצלחה בכל אשר יפנו

לחנצחות ותרומות "פרנס השבוע/ החודש"
אפשר להתקשר לטלפון מס' 054-8422488

יו"ל ע"י מכון 'כתבי בן מלך'

לתרומות והנצחות נא לפנות ל'054-8422488

לקבלת העלון במייל, ניתן להצטרף בכתובת
mechonbenmelech@gmail.com

כתובת המכון: אוהב ישראל 1/9, ביתר עילית

לתגובות והערות נא לפנות ל'052-7616048

לקהל שוחרי תורת ה'בן מלך' ואוהבי התורה בכל מקום שהם

הננו בזה בקריאה של חיבה לשוחרי התורה,
להיות שותפים וידידים איתנים למפעל הכביר של מכוננו
להפיץ על פני תבל את אורו המיוחד והבהיר בתורה של
מורנו ורבינו בעל ה'בן מלך' 'זצוק"ל

ולתמוך בבית היוצר 'מכון כתבי בן מלך', אשר אך ורק מכוחו יוצאים
לאור כל גנזי תורתו של רבינו ושיעוריו המרובים, כאשר זכינו לראות את
הכרכים הרבים נדפסים ויוצאים לאור עולם, ופתחו אופקים חדשים בפני
כלל שוחרי התורה

מהררי ציון יוצאת הקריאה, בואו לעזרת ה' בגבורים, המשימה הגדולה
עדיין לא הושלמה ודורשת משאבים רבים מדי חודש בחדשו.
נא זכו והצטרפו להימנות למצווה חשובה זו של הרבצת והפצת אור
התורה לזכות את הרבים, הטו שכס וטלו חלק במשימה הגדולה
פנו עתה להנהלת המכון והצטרפו למשפחת התורמים והמנויים
לדבר המצוה הגדולה הנתונה בידינו

באין מענה השאירו הודעתכם ונשוב אליכם בהקדם

ספרים
למעלה המטה
סדרת ספרים
ביאורים ומאמרים
על חשיבות חשיבת התורה
ספרים
על התנ"ך
ספר
הגות ומחשבה
ביאורי סידור
ספר
אמונה ומצוות
מגאן
תורה ודעת
אמרימים
תורה ודעת

הנצחות תורמים

קו בן מלך
03-3077354
מתגלה מכון
סניפים 94 מקומות ברחבי

עמדות חינוך בבתי ספר
למנוח סניפיו רבים
מחולקים לפי גושים
בכל התחומים

רשימת סניפי בן מלך
בתיבת המנוחות ברחבי העולם

לפרטים והחלטה
כתובת איתם ישראל 1/9
ביתר עילית
קמנדה מוכנה לפי סניף 46
לתיבת הארצית
mechonbenmelech@gmail.com

בשורה טובה למבקשי ה'
ניתן להאזין לשיעורי רבינו זצוק"ל בקו השיעורים
'קו בן מלך'
03-3077354

ישנה אפשרות לבחור במאגר הממוחשב ולהאזין לשיעורים
בפרישת השבוע
שמענו ותחי נפשכם
ויהי רצון שנזכה להגדיל תורה ולהאדירה
מכון כתבי בן מלך
הנהלה

הודעה חשובה ומשמחת
לתורמי המכון
ניתן לקבל החזר מס
על תרומות למכון בגובה של
עד 35% מערך התרומה
לפי סעיף 46

אוצרות
בן מלך

בוזה בליעת דבר שלם, גם את הדבר וגם את הסיבה המחייבה אותו, ויש בכך משום אכזריות ונטילה במידה יתירה.

וכן מצינו שהתורה אסרה כמה דברים כעין זה, כגון איסור 'אותו ואת בנו', שאסרה תורה לשחוט אותו ואת בנו ביום אחד, שזה מעשה גסות ואכזריות לכלות האם ובנה באותו יום. וכמו כן מצות שילוח הקן ואיסור לקיחת האם על הבנים, שהוא מאותו ענין שלא להתאכזר ולהשתלט כליל על קן צפור, האם יחד עם הבנים, גם את הבנים וגם את האם אשר היא הסיבה להם. וכן נראה באיסור בשר בחלב שכתבה אותו תורה בלשון 'לא תבשל גדי בחלב אמו', אשר מוכיח שגם כאן יסוד האיסור הוא שלא לבשל הגדי יחד עם סיבת גידולו המחייבה אותו.

אלא שכל מצוה ניתנה בגדריה ופרטיה המיוחדים לה לפי עניינה, שבבשר וחלב נאסר רק כאשר מתבשלים ממש יחדיו. ואילו בקן ציפור נאסר רק אם יקח לעצמו גם את האם וגם את הבנים. ובאותו ואת בנו נאסר דווקא אם ישחטוהו באותו היום. אבל באיסור דם, גדר האיסור הוא שאי אפשר שיהיו מותרים כלל שני הדברים יחדיו, שמכיון שהבשר מותר באכילה, אי אפשר שגם הדם יהיה מותר באכילה. ולכן נאסר אכילת הדם לגמרי, וזה כוונת לשון הפסוק 'לא תאכל הנפש עם הבשר', שייסודו של איסור דם הוא בכדי שלא יתקיים מציאות של היתר אכילת הבשר עם הנפש.

ובפרשה זו שגדר איסור הדם שבו הוא מצד לא תאכל הנפש עם הבשר, למדו חז"ל לאסור גם דם האיברים, משום שמצד איסור דם שנאמר בחומש ויקרא, רק דם הנפש נאסר, כי רק דם הנפש הוא העולה לכפרה לגבוה. אבל דם האיברים אין בו גדר זה, אכן מצד פרשה זו 'לא תאכל הנפש עם הבשר' נאסר גם דם האיברים, שאף שאינו עולה לגבוה גם הוא אסור משום אכילת הנפש עם הבשר.

* * *

שמור ושמעת את כל הדברים האלה אשר אנכי מצוך, למען ייטב לך ולבניך אחריו עד עולם, כי תעשה הטוב והישר בעיני ה' אלוקיך (יב, כח)

תמהו המפרשים בלשון הפסוק שהקדים 'שמור' ואחר כך 'ושמעת'. ובכל התורה כתיב קודם שמיעה ואחר כך שמירה, שהרי כך סדר הדברים, תחילה

לשמוע ואחר כך לשמור מה ששמע. ומדוע הקדים איפוא כאן שמירה לשמיעה [עיין אוה"ח ומשך חכמה, ולכאורה משום קושיא זו גם רש"י נטה כאן מ'פשוטו של מקרא' ומביא מדרש חז"ל - 'שמור זו משנה'].

ונראה שהכוונה כאן 'ושמעת' היא במשמעות יותר עמוקה מאשר סתם שמיעה, שכאן מדובר בשמיעה שנוספת על השמירה, שמיעה של התבוננות והבנה בעומק הדברים, [כמו 'תשמע חלום לפתור אותו']. כלומר תחילה שמור דהיינו לקיים את המצוות בפשוטם כפי שהם, אולם נוסף על כך מוטל עלינו לדקדק בהם עוד ולשמוע ולהקשיב היטב מה שיש בהם יותר מהקיום הפשוט, עוד תוספת פרטי דינים וחלקי גדר קיום המצוה. דהיינו כל מה שדרשו חכמים מעומק לשון הכתוב בכל מצוה ומצוה, ודקדקו וספרו את אותיות התורה ודרשו כל תג ותג. וכן מה דקים להו מעומק תושבע"פ מסברת נפשם ורוחב ליבם, שכל זה נכלל בגדר 'ושמעת'.

ועוד נראה שכלל בזה גם הנהגות ישרות שיש ללמוד מ'רוח' התורה, אשר בכל מצוה ומצוה, או מכללות ענין המצוות. וכמו שכתב החזון איש באגרותיו - כל מצוות התורה וחוקיה ניתנו ללמד מהן מלבד פרטי מצוותן, את חפץ ה' מאתנו בהנהגתנו, במעשה ובמחשבה ובסידור המושכלות בכל המושג אצלנו על פני האדמה ומוזה למדו חז"ל את תורת המדות, אם כי לא נתייחד להם דבור מיוחד, אבל הן מעיקר כללות התורה הקדושה (ח"ג קסח).

ולפי זה מבואר שפיר המשך הפסוק 'כי תעשה הישר והטוב בעיני ה' אלוקיך' שלכאורה אין זה שייך לתחילת הפסוק. אכן לפי המבואר הרי זה עניינו של הפסוק שעל ידי 'השמיעה' וההתבוננות במצוות יגיע לקיום הנהגות הישרות שאינם מפורשים בתורה, אלא הם רק בגדר 'הטוב והישר בעיני ה' אלוקיך'. שלא ציוה הקב"ה בפירוש עליהם.

והנה אמרו חז"ל דאף ש'שכר מצוות בהאי עלמא ליכא', אין זה אלא במצוות שאנו חייבים בהם, אבל עשיית הידורי מצוות, יש עליהם שכר גם בעוה"ז. וכדאיתא בגמרא - במערבא אמרי משמיה דרבי זירא עד שליש משלו מכאן ואילך משל הקדוש ברוך הוא (בבא קמא ט:). וברש"י עד שליש משלו - דהיינו אותו שליש שיוסיף בהידור מצוה משלו הוא

שאינו נפרע לו בחייו כדאמרין היום לעשותם ולא היום ליטול שכרם. מכאן ואילך - מה שיוסיף בהידור יותר על שליש יפרע לו הקב"ה בחייו.

הרי מבואר שבזכות קיום מצוות באופן מהודר יותר מהחיוב, זוכים לשפע ברכה וטובה ואוכלים פירותיהם בעוה"ז, וזוה מתפרש כפתור ופרח המשך הפסוק 'למען ייטב לך ולבניך אחריו עד עולם', שמכיון שתוכן עניינו של הפסוק בא על קיום המצוות בשלימות ובדקדוק אחר כל פרטיהם אף מה שלא נתפרש במפורש, על כן נאמר בזה השכר המיוחד של למען ייטב לך ולבניך אחריו עד עולם.

והנה כעין זה כתבה תורה כבר בפרשת ואתחנן בפסוק 'ועשית הישר והטוב בעיני ה' (לעיל ויח). אכן שם הפשט הוא על עצם קיום המצוות שיהיה בגדר של עשיית הטוב והישר בעיני ה', וכמו שכתב הרמב"ן - ועשית הישר והטוב בעיני ה' על דרך הפשט יאמר תשמרו מצות השם ועדותיו וחוקותיו ותכוין בעשייתן לעשות הטוב והישר בעיניו בלבד, ולמען ייטב לך, הבטחה, יאמר כי בעשותך הטוב בעיניו ייטב לך, כי השם מטיב לטובים ולישרים בלבבותם.

אכן בפסוק כאן נראה שזה הפשט ועיקר כוונת הכתוב, שהתורה מצווה לשמוע ולעייין במצוות יותר מן המפורש בהם. וגם שם דרשו חז"ל דבר זה, כמו שכתב הרמב"ן בהמשך דבריו - ולרבותינו בזה מדרש יפה, אמרו זו פשרה ולפנים משורת הדין והכוונה בזה כי מתחלה אמר שתשמור חוקותיו ועדותיו אשר צוך, ועתה יאמר גם באשר לא ציוך תן דעתך לעשות הטוב והישר בעיניו, כי הוא אוהב הטוב והישר. וזה ענין גדול, לפי שאי אפשר להזכיר בתורה כל הנהגות האדם עם שכניו ורעיו וכל משאו ומתנו ותיקוני הישוב והמדינות כולם, אבל אחרי שהזכיר מהם הרבה, כגון לא תלך רכיל (ויקרא יט טז), לא תקום ולא תטור (שם פסוק יח), ולא תעמוד על דם רעך (שם פסוק טז), לא תקלל חרש (שם פסוק יד), מפני שיבה תקום (שם פסוק לב), וכיוצא בהן, חזר לומר בדרך כלל שיעשה הטוב והישר בכל דבר, עד שיכנס בזה הפשרה ולפנים משורת הדין, וכגון מה שהזכירו בדינא דבר מצרא (ב"מ קח), ואפילו מה שאמרו (ימא פו) פרקו נאה ודבורו בנחת עם הבריות, עד שיקרא בכל ענין תם וישר.

ועיין בגמרא - האומר הרי עלי תודה בלא חסם

וזבח בלא נסכים ואמרו לו הבא תודה ולחמה וזבח ונסכים ואומר אילו הייתי יודע שכן לא הייתי נודר כופין אותו ואומר לו 'שמור ושמעת' (מנחות פא:). וכמו כן לגבי הדין המבואר במשנה - הריני נזיר על מנת שאהא שותה ביין ומיטמא למתים הרי זה נזיר ואסור בכולן, ילפינן לה בירושלמי (פ"ב הלכה ד) מהא דכתיב 'שמור ושמעת'. והיינו שכל המתנה על מה שכתוב בתורה, אין תנאו קיים, למדים מהא דכתיב 'שמור ושמעת'.

כלומר שמפסוק זה למדים אנו שהקיום של שמור יהיה בדקדוק לפי השמיעה, ולא ישנה בקיום המצוה מכל דקדוקי התורה כפי שנשמעו. וזה הדרגה היסודית של פסוק זה שהקיום יהיה לפי הגדרים שכתבה תורה.

ונמצא שיש ללמוד מפסוק זה שלש דרגות של שלימות בקיום המצוות, א. שקיום המצוה יהיה באופן של שמיעה מדוקדקת לקיים בדקדוק כפי פרטי המצוה שנאמרו בתורה.

ב. דרגה שניה של שמיעה - היינו השמיעה הבאה כתוספת על מה שכתוב בתורה מפורש - דהיינו כל הפרטים שלמדו חז"ל מדרשא ודקים להו בסברא, כי השמיעה וההקשבה בדרגה יותר רמה כוללת האזנה גם לצורת האמירה וגם לרמזים ולכל הדברים שניתן להבין מתוך הדברים בחינת מבין דבר מתוך דבר ובחינת תן לחכם ויחכם עוד, והיינו תושבע"פ.

ג. דרגה שלישית של שמיעה, הוא כאשר שומע גם את ה'בת-קול' העולה מתוך כל מצוה ומצוה וגם מתוך כלל עניינם, ותופס וקונה בעצמו את רוח התורה ללמוד על כלל הנהגתו, שבכל ענין וענין הוא לומד מן התורה כיצד לנהוג. וכענין שאמר דוד המלך בתמניא אפי' גמ' עדותיך שעשועי אנשי עצתי, שבכל דבר הוא מתייעץ עם התורה.

* * *

מבשרם לא תאכלו ובנבלתם לא תגעו טמאים הם לכם (ד, ח)

בעלי החיים הטמאים - אינם מטמאים אלא במותם, אבל מחיים אין בהם טומאה כלל. ויש להתבונן בזה, שהרי טומאה זו אין גדרה כטומאת נבילה הבאה כתוצאה מעצם המיתה [שטומאה זו ישנה גם בבהמות טהורות], אלא טומאה עצמית

מצד מינם יש בהם, ומדוע אפוא לא יטמאו בחייהם כדרך שטמאים במיתתם.

ונראה כי טומאת נבלתם של המינים הטמאים, נובעת מתוך שהם מאוסים למאכל, ולכן רק כשהם מוגדרים כמאכל אזי טמאים, כן שהן הטומאה והן איסור האכילה שבהם, שרשם אחד הוא - בהיותם נחשבים כ'מאכל טמא'. ומזה הטעם לא יטמאו מצד תורת מאכל שעליהם כי אם במותם, שאז לא נותר מהם אלא בשר שהוא 'מאכל' והרי הם טמאים, אבל כשרוח החיים עדיין באפם - אינם מוגדרים עדיין כמאכל, ולכן אין בהם כל טומאה.

וכל עיקר טומאתם אינו אלא לענין מאכל, כשם שחסרון סימני הטהרה שבהם מגרע אותם מלהיותם עומדים לאכילה לבני ישראל, שהרי הם טמאים ומשוקצים לאכילה. אבל אין זו טומאה בגופו של בעל החי בעמידתם כחיה בעלמא, שכשהחמור והגמל חיים הלא אין בהם שום סרך טומאה המטמאת.

מאותו הטעם והענין, גם כשהיא נבילה איננה מטמאת אלא בחלקים הללו שיש עליהם תורת 'מאכל', אבל החלקים הבלתי ראויים לאכילה, אף שהם במציאות מחלקי הנבילה אינם מטמאים טומאת נבילה, מכיון שאין שם מאכל עליהם. שכן שנינו (חולין ק"ז) - העור והרוטב והקיפה והאלל והעצמות והגידין והקרנים והטלפים - מצטרפין לטמא טומאת אוכלין, אבל לא טומאת נבילות. כמו"כ מצינו, שנבילה שבשרה הבאיש עד שנפסל מאכילת כלב, שוב אינה מטמאת משום נבילה. ולא זו בלבד, אלא 'הראויה לגר קרויה נבילה ושאינה ראויה לגר אינה קרויה נבילה' (בכורות כג: ועיין רמב"ם אבות הטומאה א, יג). כללו של דבר: כל שיש לו שם 'מאכל', הריהו נחשב בנבלתו 'מאכל טמא', ולכן מטמא טומאת נבילה. וכל שאין לו שם מאכל, או שבטלה ממנו תורת מאכל, אינו מטמא משום נבילה.

אך דבר פלא מצינו בחלב הנבילה, כי נבלת בהמה טהורה - חלבה טהור מטומאת נבילה, ואילו בבהמה טמאה ובחיה [אף הטהורה] - גם החלב טמא בטומאת נבילה. ואמנם דרשוהו חכמים מן המקראות, אך גדר הדברים צריך תלמוד רב, מה נשתנה חלב הטמאה מחלב הטהורה, הרי מאחר שאין הדבר תלוי אלא אם נחשב כמאכל או לא, מה

לי טהורה ומה לי טמאה. ממה נפשך, אם החלב הוא חלק המוגדר כמאכל - היה לו לטמאות גם בבהמה טהורה שדין חלבה כדין בשרה שהוא מטמא. ואם החלב אינו חלק המוגדר כמאכל - אם כן לא היה לו לטמאות בשום מקום, גם לא בבהמה טמאה ובחיה, כדרך שהעור והעצמות והגידין אינם מטמאים מטעם זה בכל בעלי החיים.

והנראה בזה, כי החלב אכן נחשב כחלק הראוי לאכילה, וביסודו תורת מאכל עליו, אלא שחלב הבהמה הטהורה יצא מן הכלל, משום שגם במצבו המתוקן אסרתו תורה באכילה כי מיועד הוא להקרב, ולכן נתבטלה ממנו תורת מאכל, עד שאינו מוגדר בנבלתו 'מאכל טמא'. ולמרות שכל חלב נבילה בין של טהורה בין של טמאה אסור באכילה, מכל מקום כאשר הנידון הוא אם יש עליו 'תורת מאכל', על מנת שבנבלתו יהא מוגדר כמאכל טמא - כאן שונה חלב הבהמה הטהורה משאר החלבים, כי מתוך שאסרתו תורה בכל ענין - נשתנה גדרו ופקע ממנו תורת 'מאכל'. אבל החיה [אף הטהורה] או הבהמה הטמאה, תורת המאכל שבחלביהם במקומה עומדת, ואיסורם באכילה הוא רק בשל היותם 'מאכל טמא', ולכן אף מטמאים טומאת נבילה.

* * *

כל צפור טהורה תאכלו. וזה אשר לא תאכלו מהם וגו' (יד, י"א-יב)

הכתוב הדגיש בתחילה ובסוף את היתר אכילת הטהורים, וכן מסיים (פסוק יט) "כל עוף טהור תאכלו", כך שהתורה מדגישה את הטהור לעומת הטמא, ויש בכך משמעות כי טבעם של העופות להיות טהורים ומותרים, רק יש מספר מסוים של עופות שהם טמאים. ולכן מפרט את הטמאים ולא את הטהורים.

וכתב רש"י (פסוק יג) 'בעופות פרט לך הטמאים, ללמד שהעופות הטהורים מרובים על הטמאים, לפיכך פירט את המועט'. ולהאמור יש גם משמעות בכך, כי מטבע בריאתם יש להתירם, ורק היוצאים מן הכלל מנתה התורה, ורק הם האסורים.

והדברים מדויקים מעצם הדבר שהתורה נתנה סימני טהרה רק לבהמות ולדגים, ואילו לעופות אין סימני טהרה. ואכן כמו שכתב רש"י שבבהמות רובן

שסתמן אסורות ורק אם יש להם סימני טהרה יש להם היתר.

מקץ שבע שנים תעשה שמיטה (טו, א)

מכתוב זה למדו חז"ל (ערכין כח): שאין השביעית משמטת אלא בסופה דכתיב 'מקץ'. וכן אמרו בספרי - מקץ שבע שנים, יכול מתחילת השנה או בסופה הרי את דן נאמר כאן קץ ונאמר להלן (דברים לא, קץ) מה קץ האמור להלן בסופה ולא בתחילתה אף קץ האמור כאן בסופה ולא בתחילתה (דברים פ"ט, א).

ומדין זה שאינה משמטת אלא בסופה יש לנו ללמוד על יסוד מצות השמיטה, שאין טעם מצוותה מצד שנת השמיטה וקדושתה, שהיא גורמת להשמטת חובות אלא הוא משום שנסתיים פרק זמן של שבע שנים. ולכן ציוותה תורה שבכלות התקופה של שבעת השנים יחוס האדם על אחיו העני אשר הוא נושה בו וישמוט את חובותיו, והוא מצד מידת החמלה לשחרר את רעהו מהחובות שהוא חייב לו לרגל סיום תקופת הזמן, והתחלת פרק זמן חדש.

ודומה הדבר למצוה שנאמרה ביובל שבבוא היובל ישוּבו איש אל אחוזתו ואיש אל משפחתו, שגם זה מצד התחדשות הזמן שנסתיים פרק זמן אחד ובא פרק זמן חדש. שזה סיבה שיחזרו שדות לבעליהם וישתחררו עבדים לבתיהם, שהזמן החדש יתחיל מתוך חירות ושחרור מן השעבודים הישנים מהתקופה הקודמת. וגם ביובל סיבת השחרור הוא מצד התחלפות התקופה הכללית של חמישים שנה.

אולם שנת היובל משחררת בתחילתה, ואילו השמיטה אינה משמטת אלא בסופה, והטעם בזה פשוט משום שביובל מתחלפת התקופה בתחילתה, שאחרי שנסתיימו ארבעים ותשע שנים - שבע שמיטות, אז באה שנת היובל שבה מתחלת התקופה החדשה [ולרבי יהודה אף נמנית שנת היובל כשנה הראשונה של השמיטה הבאה], אבל בשביעית סיום התקופה הוא בסוף שנת השמיטה, שאז מסתיימת התקופה של שבעת השנים.

אסורות באכילה משא"כ בעופות. וזה יבואר לפי מה שביארנו במקו"א כי סימני הטהרה הם גם הסיבות והגורמים לטהרה, ומשמעות הסימן של 'מפריס פרסה שסועה' היינו שבהליכתה מופרדת ומנותקת במקצת מן הארץ, וככל שהבעל חי יותר מתפלש בעפר הארץ, כדוגמת הנחש שהוא 'הולך על גחון' ואינו 'הולך על כפיו', אזי יש בכך סיבה לאוסרו באכילה.

מענה יש לומר, כי בבהמות קשה יותר ההיתר, שכן עצם הילוכם על הארץ בארבע רגליים יציבות, הרי קביעותן היא על הארץ, ולכן צריך סימן מיוחד להוציא מן הכלל את שלושת המינים המותרים [שור, שה כשבים ושה עזים], שבהם ניכר שהם תלושים מן הארץ. אבל בלאו הכי רובם טמאים. וכן הוא בחגבים ובשרצים, שרק מי שיש לו כרעים ממעל לרגליו 'לנתר בהן על הארץ' הוא הטהור, אבל כל השאר 'עד כל מרבה רגלים' - כלומר מחוברים בחזק לעפר הארץ - חוזרים לאיסורם. ולכן מפרטת התורה את המותרים מתוך האסורים.

אבל בעופות שהם מעופפים על הארץ, והולכי על שתיים, הרי בכללם מותרים באכילה, כסתמת לשון הכתוב "כל עוף טהור תאכלו" "כל צפור טהורה תאכלו", כי מטבע בריאתם הם עדינים ורחוקים משיקוץ ומתיעוב, כי ברואי השמים המה ורק מסוגלים להיות גם בארץ, ואף בהליכתם לא יהלכו אלא על שתיים, וחלק מן העופות אף מסוגל לעמוד על רגל אחת.

ולכן בעופות פירטה התורה רק את אלו שהם בבחינת 'יוצאים מן הכלל' שיש בהם סיבה לאוסרם באכילה. ולא נתנה להם התורה סימנים אך חכמינו ז"ל אף גילו סימניהם, שאין להם אצבע יתירה והם חולקים רגליהם [כנגד 'מפריס פרסה' שבהמות], גם אין להם זפק ואין קורקבנם נקלף [כנגד 'מעלה גרה' בבהמה], ועוד הוסיפו לומר (חולין נט.) כל עוף הדורס אסור. הרי שצריך סיבה מיוחדת לאיסורם, הא סתמא הרי הם בהיתרם. וההיפך מבהמות

ערב שבת

ההכנות לשבת

אמרו בגמרא (שבת קיט.) שגדולי האמוראים התעסקו בעצמם בהכנות לשבת קודש. וכמו שכתב הרמב"ם - 'אע"פ שהיה אדם חשוב ביותר ואין דרכו ליקח דברים מן השוק ולא להתעסק במלאכות שבבית, חייב לעשות דברים שהן לצורך השבת בגופו, שזהו כבודו... וכל המרבה בדבר זה הרי זה משובח' (הלכות שבת פ"ל ה"ו).

וטעם הדבר הוא, מכיון שכבוד השבת הוא כבוד ה', ובמקום שמתעסקים בכבוד ה' אין מקום להסתכל על כבודו כלל, ואדרבה זהו כבודו. וכעין שמצינו בדוד המלך שהיה מפזז ומכרכר ומבזה עצמו לפני הארון לכבוד ה', ואמר - ונקלותי עוד מזאת והייתי שפל בעיני (שמואל ב' ו, כב), וכמו שכתב הרמב"ם לגבי זה - וכל המשפיל עצמו ומקל גופו במקומות אלו הוא הגדול המכובד העובד מאהבה (הלכות לולב פ"ח ה"טו). וכעין דאיתא במדרש - **בשר ודם יש לו כלים נאים, בשעה שהוא יוצא לשוק הוא לובשם אבל בשעה שהוא עומד לבשל פושט את היפים ולובש מקורעים וכו', אבל לפני הקב"ה בשעה שכהן גורף את המזבח ומדשנו היה לובש כלים מעולים וכו', להודיעך שאין גאווה לפני המקום** (במדב"ר ד, כ).

ועיין שם בגמרא - **רב אבהו הוה יתיב אתכתאקא דשינא ומושיף נורא** (יושב בכסא חשוב של שן ומשם נופח האש לכבוד שבת). והיינו שהראה בזה שאפילו מלאכת עבודתו כמו נפיחת האש, כאשר היא לכבוד שבת היא יקרה בעיניו, ועושה אותה בדרך חשיבות על כסא כבוד.

הוצאות שבת

בגמרא - **מאי 'כי חדות ה' היא מעוזכם', אמר רבי יוחנן משום רבי אליעזר ברבי שמעון אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל, בני לוו עלי וקדשו קדושת היום והאמינו בי ואני פורע (ביצה טו).**

והנה הפשטות בזה הוא על פי מה שנתבאר

כבר, שאחד מיסודות השבת שברכו ה' ליום השביעי והוא 'יום ברכה', וזהו אחד מחלקי ברכתו שהכל מצוי בלי טורח, שאף שאין עוסקים במלאכה ביום השביעי, כל צרכיו מצויים מאליו. [ובדומה לשבת הארץ שנת השביעית, שאין זורעים ואוספים את תבואתם, והקב"ה מצוה את ברכתו בשנה השישית, שעל ידי עבודה של שנה אחת האדמה עושה תבואה של השנה השישית והשביעית גם יחד].

וכפי שהיה במן שלא היה צריך לטרוח וללקוט עבור שבת, אלא כאשר לקטו את העומר של יום השישי נמצא מאליו לחם משנה. אך לא רק בתקופת ירידת המן היה דבר זה, אלא בכל הזמנים נמשך סדר זה כעין שהיה במן. וכלשון האבן עזרא בזמר 'כי אשמרה שבת' - הנה לדור ראשון נתן קדושי, מופת בתת לחם משנה בששי, ככה בכל ששי יכפיל מזוני (זמר ליום השבת).

ולא רק ההוצאות הרגילות כמו בכל יום, אלא גם תוספת ההוצאות הרבות הנעשות לכבודו של יום, גם כן ניתן בהם ברכה מיוחדת. כדאיתא במדרש - **ברכו מפני היציאה** (בר"ר יא, ג).

כלומר ביום השבת יש בו ברכה מיוחדת, שאין האדם נפסד ממה שמחסיר יום ממלאכה ועמל, אלא צרכי השבת ניתנים ומוכנים לאדם על ידי עבודתו שעובד עבור צרכי ששת הימים, ובאופן מופלא וניסי הוא מוצא שיש בה די גם עבור היום השביעי, כלומר שפעולתו ועסקיו מתברכים בברכה מיוחדת, והעבודה בששת הימים מוציאה פירות לכל צרכי שבעת הימים.

כלומר צרכי השבת אינם מבוססים על צמצום והפחתה ממה שראוי לו בימות החול, כי צרכי שבת אינם מגרעים ממה שנגזר עליו שיהיה לו כל השבוע, אלא באים בתור הוספה.

ועיין ב'אור החיים' פרשת יתרו - ששת ימים תעבוד וגו' צריך לדעת לאיזה ענין יצו ה' לעבוד בששת ימים, גם מה היא כוונתו באומרו ועשית כל מלאכתך, ונראה כי יכוון על דרך מאמר הכתוב

1. עיין ביה"ל סימן רנ (ד"ה ישתדל) מה שדן בזה.

שלמה' כתב רמז לזה 'טועמיה חיים זכו'. [וכן איתא בשער הכוונות - 'זזה סוד 'טועמיה חיים זכו', כי כל הטועם התבשילין של שבת מערב שבת זוכה לחיים עליונים].

והנה לפי הפשטות שהטעימה היא חלק מהכנה לשבת, שמצד חשיבות השבת הוא מעיין לראות אם טעם המאכלים ערב כראוי לכבוד שבת, הרי סגי לכך בטעימה כלשהו, וגם אין צריך שיהא כל אחד טועם, אלא די שאחד מבני הבית יהא טועם מכל מין וקדירה.

אכן לפי הנ"ל שהטעימה עצמה היא מצוה, א"כ המצוה היא על כל אחד ואחד, ואכן כן מנהג חסידים ואנשי מעשה שכולם טועמים ממאכלי השבת, והענין בזה הוא להראות חביבות וכבוד לשבת המתקרבת, שכבר חפצים לטעום ממאכליה. וביתר עומק יש בזה ביטוי לתשוקה וייחול לקדושת השבת, שכאשר מתקרב יום השבת כבר מתחילים לחוש את פעמי קדושתה, וכבר ניתן להתחיל קצת להיכנס להשראת רוחה, וכאילו ממשיכים מהארת השבת אל יום השישי. ועם התנוצצות קירבת השבת, מתענגים מבוא השבת וטועמים ממאכליה, בבחינת טעימה מן השבת עצמה. ועל זה רמז האריז"ל בדבריו 'טועמיה חיים זכו'. וכאשר הטעימה היא מצד הרגשה זו, יש מקום לאכילה שיש בה יותר מכדי טעימה כלשהי.

אמנם יש הבדל בין סעודות השבת עצמה לסעודה של ערב שבת. כי בשבת, בכל אופן הסעודה היא סעודה של מצווה, וגם בלא כוונה הרי התענג בשבת. אבל כדי שתהיה סעודת יום השישי במעלה זו, צריך אמנם לכוון את לבו להרגשה הנכונה שמתאווה להרגיש קדושת השבת, כי בלא כוונה הרי זו סתם סעודת יום חול. ולכאורה כך הם פני הדברים גם בסעודת מלווה מלכה במוצאי שבת, שהכוונה היא שמקדשת את הסעודה ומקשרת אותה עם כבוד השבת.

בפרשת בהר סיני (ויקרא כה כ) וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית וגו', וצויתי את ברכתי, והם הדברים הנאמרים כאן, לפי מה שקדם לומר זכור את יום השבת לקדשו, שאין בו דברי חול, אם כן העושה ואוכל דבר יום ביומו, מה יאכל ביום המקודש, לזה אמר ששת ימים לבד תעבוד, ובהם תעשה כל מלאכתך, פירוש הצריכה לך, לשישי ולשביעי, על דרך אומרו (שם) ועשת את התבואה לשלש השנים, כי מבטיח ה' לשומרי מצותיו (שמות כ,ט). והן הן הדברים.

אמנם בענין הוצאות שבת יש ענין יותר נעלה ועמוק, כי השבת הוא יום חדותו וחגיגתו של הקב"ה, ומה שציוונו לעשותו יש בזה עומק שהוא מעלה אותנו אליו לעשות את השבת שלו, והארכנו בזה בכמה מקומות על פי דברי המכילתא 'כי את היא ביני וביניכם - כמלך ומטרוניתא שמסבים זה עם זה'. ונמצא שהוא סעודת המלך, וכלשון הזוהר 'דא היא סעודתא דמלכא', אלא שעלינו מוטל התפקיד להכין סעודה קדושה זו, ואם כן בוודאי שכל ההוצאות של סעודת המלך הם מאוצר המלך. ודומה הדבר לאדון המצוה את עבדו וממנה אותו לערוך את שולחנו, שזוקף את כל ההוצאות על חשבונו של האדון.

והוא פשטות משמעות הלשון - 'ל'ו עלי ואני פורע', ובזוהר - 'ההוא בר נש דאכיל ושתי וחדי, כל מאי דאפיק למיכל ולמשתי, הוא ילוונו לקב"ה בהלוואה, ואיהו יהיב ליה כפלי כפליים מכל מאי דאפיק בהאי (פקודי רנה).

'טועמיה'

במגן אברהם (או"ח סימן רנ סק"א) מובא בשם כתבי האריז"ל שמצוה לטעום התבשילין בערב שבת, וצריך לטעום מכל תבשיל. ועיין משנ"ב (סק"ב) שכתב בשם אליה רבה שהטעם הוא כדי לתקנו יפה כהוגן, אולם ב'שער הציון' כתב על זה שבספר 'שולחן שלמה' משמע דעצם הטעימה היא מצוה. ומביא שם במשנה ברורה שב'שולחן

אוהב ימים לראות טוב

למבט השלילי והבלתי נעים, כי מי הוא זה אשר יבחר להתבונן דווקא בצדדים השליליים ולהצטער.

ובאמת כמעט בכל המאורעות והמקרים שבאים על האדם, ישנם כמה אנפין, ועל האדם להשכיל כיצד למצוא ולראות את הטוב שבכל דבר. וכגון אם נפל עליו מצב מסויים המצריך התעסקות וטירחה גדולה, הרי מצד אחד יכול הוא לקונן ולהתרעם על ה'עבודת' שנפלה עליו, ועל אשר נאלץ הוא מעתה להתאמץ ולהתרוצץ לטפל בדבר ולבצע את המטלות. ומאיך יש באפשרותו לראות את הדבר כתפקיד ומשרה, ולהתמלא בקורת רוח על היבחרו [מאת ה' יתברך] לבצע משימה זו, ומחשיבות המינוי שהוטל עליו. ובידו לראות עצמו במלאכה זו כ'מלך ושר', שהוא הממונה על תפקיד מסויים זה.

כל ענייני הטרדות ניתן לראות כתפקיד

וכן דאגת פרנסת המשפחה, יכול האדם לראות זאת כמלכות, שהוא הממונה והאחראי [שמינוהו מן השמים] לנהל ולסדר צרכי אנשי ביתו, ומתוך הרגשה זו יתמלא קורת רוח ויהיה מרוצה. כי עצם קושי העבודה אינו מכביד על האדם שהרי המלכים והשרים עמלים שעות רבות וממעטים בשינה, ובכל זאת הם מלאים נחת רוח ועוז נפש, משום שעול העבודה שעליהם הוא עבורם מלכות ושררה. וכמו כן אם יראה האדם בעמל שנפל בגורלו את השררה שבו, יהיה מאושר ושמוח. ודבר זה נוגע לכללות החיים, הן בעמל הפרנסה הן בגידול הילדים, והן בכל דבר. והמפתח לכך הוא בזה שלא יראה את עצמו כעבד כפוף לגורלו שנאלץ לבצע את אלו הפעולות, אלא ישיש לעשות זאת מדעתו ומרצונו משום שרואה בזה תפקיד ושררה.

והנה גידול הילדים על ידי ההורים יש בזה נחת רוח מיוחדת מעצם טבע הדבר, והאדם חש בכך עונג נפלא ביותר של עצם החיים, אך גם בשאר הפעולות שהאדם נאלץ לעשות בחייו, יכול לקבל אותם כאילו עושה זאת מתוך בחירה משום שרואה בכך תפקיד ומשימה חשובה. וכעין בעלי התפקידים הבכירים והסוחרים הגדולים המרבים בעמל ויגיעה, שאינם מתלוננים על כך אלא אדרבה, הדבר ממלא

מצבי האדם תלויים גם בצורת קבלתם אצלו

מסופר על הבעש"ט הקדוש זיע"א שפגש פעם בשואב המים שבכפר, יהודי מבוגר בא בימים, והתאונן הלה לפניו ותינה את מר גורלו שלמרות היותו אדם זקן עדיין צריך הוא לעבוד כל כך קשה להחיות את נפשו, ועליו לשאוב מים ולסחבם עד פתחי הבתים המרוחקים, והפרנסה בצמצום. ויברכהו הבעש"ט שיעזרהו ה' ויט עליו חסד. אחר שעבר פרק זמן, פגשו שוב הבעש"ט ושאלו למצבו ולפרנסתו, והשיב לו, השבח להשי"ת על חסדו שגבר עלי, כפי שהינכם רואים זכיתי להגיע לשיבה ותודה לק-ל נותר בי עוד כוח לשאת את דליי המים הכבדים גם אל הקומות הגבוהות, ולמרות השכר המועט די בזה לפרנסתי. ובדרך כלל אנשים בגילי כבר אין בכוחם לפרנס את עצמם, ברוך ה' שפר חלקי בחיים, כה יתן ה' וכה יוסיף.

פנה הבעש"ט לתלמידיו ואמר להם, צאו וראו שאותו האדם עצמו ובאותו המצב שלא השתנה מאומה, ואעפ"כ לפני זמן מה הביאו מצב זה להיות ממורמר ואומלל, ולאחר זמן הרי אותו המצב עצמו היה לו סיבה להיות מאושר ולהודות לה'. ופירש הבעש"ט בזה את מה שאמרו 'אדם נידון בכל יום' (ר"ה טז), שאף שנידון בראש השנה על עצם המצבים שיעברו עליו, אבל בכל יום הוא נידון לפי מעשיו באיזה אופן יתקבלו אצלו, והאם יהיה מרוצה מהם ויגרמו לו נחת רוח.

וביארנו בזה דורשי רשומות (חתם סופר פרשת בחוקותי בשם בעל הפלאה) את הפסוק - פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון. שהקב"ה משביע לכל חי 'רצון' כלומר שיהיה האדם מרוצה ושבע רצון מהמצב שנמצא בו.

האדם יכול לראות בכל דבר את החלק החיובי

והנה בכל דבר כגון דא שיש בו שני צדדים, גם צד של קושי וחסרון וגם צד של טובה ונחת רוח, על האדם ללמוד את עצמו להסתכל על הצד החיובי ולהתמקד בו. ואין בזה עשיית שקר בנפשו, כי באמת יש בזה צד טובה, ואין צריך אלא להבחין בו, וכאשר יכיר בו האדם וודאי יעדיף להתייחס אליו מאשר

מאסר בכלא, והיה שבור ורצוף מכך. ואמר לו אדם גדול, איעצך עצה טובה, ראה זאת כתקופת חופש ומנוחה שניתנה לך מן השמים. שלאחר כל עיסוקיך המסועפים שנים רבות, תזכה לכמה שנים של שלוה ונחת אשר בהם לא תצטרך לדאוג לשום דבר, כי בלאו הכי אינך יכול לעשות מאומה. וניטל ממך כל עול דרך ארץ ואפילו לפרנסת עצמך אינך צריך לעשות. ומעתה חפשי אתה לנפשך למשך כל התקופה הזאת לנוח ולעסוק בתורה ולהעמיק בה כאוות נפשך, ואין לך חירות גדולה מזו. וכאשר שמע את הדברים נכנסו ללבו ונסכו בו רוח עזוז ושמחה, וישב שם בקומה זקופה ובמצב רוח איתן, שלי ורגוע, גמיר וסביר, הוגה דעות וחושב מחשבות.

העולם מלא טובה

ולכשנביט נכונה נראה כי העולם משופע בהמון טובה, ורוב הצער שיש לדרי ארץ הוא משום שרוצים יותר ממה שיש להם, והאדם הוא העושה לעצמו דאגות וזעף.

ואילו היה רגוע ובישוב דעת הרי כשהיה יוצא בבוקר ורואה את יופי הבריאה ונושם את האויר הצח ומסתכל בעולם ומלאו, בזה לבד כבר הוא נמצא מעונג ומלא נועם. ואם יטול לעצמו פסק זמן להתבוננות יתמלא ברוב אושר ונחת רוח, מזה שיש לו מוח ולב חכמה ורגש, ויש בידו להניע את איבריו, וללכת ברגליו, ויש בו כח הראיה והשמיעה, וגם לחם לאכול ובגד ללבוש, ועוד טובות רבות אין מספר. עד שאין טעם להצטער על מעט הקשיים שיש לו ודומה הדבר לעשיר גדול שמצטער על כוס פשוטה שנשברה בביתו.

ועולה על כולנה השמחה הכבירה והאושר הנשגב מזה שזכינו להיות יהודים אשר בחר בנו הקב"ה להיות לו לעם סגולה, רוממנו וקדשנו וזכרת עמנו ברית אהבה וידידות, נתן את רוחו עלינו ומשרה את שכנתו בתוכינו, משגיח עלינו מקרוב ומרעיף לנו שפע טובה וברכה, נתן לנו את תורתו הקדושה לקיים מצוותיה ולהגות בה, ופותח ליבנו להבין ולהשכיל מעמקיה ורזיה. ועוד מצפים לנו ימות המשיח ימי רוממות ונועם ה' עונג ושלוה בצורה נשגבה ונפלאה. ואחריהם יבואו חיי העולם הבא, אשר עליהם נאמר 'עין לא ראתה אלוקים זולתך'. אין קץ לאשרינו.

אותם חיות וחדוות יצירה. ואינם חשים בקושי ובשעבוד משום שאין הם כפויים לפעליהם, אלא הם הבעלים הממונים על תפקיד העבודה, והרגשתם היא כמלכים היוזמים ומנהלים את ממלכת עסקיהם ומסחריהם.

והנה רופא מומחה שבתוקף תפקידו מטפל בהרבה חולים קשים ל"ע, הרי למרות העבודה הקשה והמורבה הוא מאושר בזה שזוכה להצילם מדרת שחת ולרפאותם, וגם יש לו נחת רוח מזה שהוא נבחר לטפל בכל המקרים החמורים הללו. לעומת זאת כאשר נופל על האדם משימה לטפל במקרה של חולי רח"ל, מתמלא מרירות וכדוך מהעול שנכפה עליו. ואם כי וודאי שעצם הדבר הוא צער ועגמת נפש ועליו להתפלל על כך, אולם יחד עם זה רגש ההתמודדות עם המצבים הללו תלויה בהסתכלותו וראייתו. ואילו היה עסקן נאמן אשר קיבל עליו משימה רפואית זו היה מרגיש בכך מעלה ורוממות, והיה עושה פעולותיו בקומה זקופה. וגם עתה שהוא אנוס לכך אין ראוי שירגיש עבדות וקדרות, וחלילה לו להלך שפוף ועצוב. אלא כממלא תפקיד נעלה ומשימה חשובה.

חכם לב מוצא בכל ענין את הטוב

ואין זה דווקא בפעולות ותפקידים, אלא שורש הדבר הוא למצוא בכל מצב את החלק הטוב שבו ולחפש את המבט החיובי שיש לראותו, ולשים את עיקר לבו עליהם. ויסוד הדבר נעוץ ותלוי בטהרת הלב ועדינות הנפש שבאדם, וכמו שהביא בספר חובת הלבבות - נאמר על אחד מן החסידים, שעבר על נבלת כלב מסרחת מאד, ואמרו לו תלמידיו: כמה מסרחת נבלה זאת! אמר להם: כמה לבנות שינייה (השער הששי שער הכניעה - פרק ו).

ומסופר על אחד מזקני ירושלים ומנקיי הדעת שבה, שבערוב ימיו לא נמצא מזור לרגליו, והוכרח לישב בכסא גלגלים, וכאשר הגיעו להתאים לו את הכסא, הרי בשעה זו בדרך כלל נשבר לב האדם בקרבו שהגיע למצב כזה והצער רב מאד. אולם אותו ישיש ותיק נשא עיניו במאור פנים ואמר תודה לה', שבימי זקנתי שוב איני נאלץ ללכת בעצמי ולכתת את רגליי העייפות לכל המקומות. מעתה הרי אני כמלך שמובילים אותי לכל מקום...

ועוד סופר על אדם שנגזר עליו כמה שנות

ובמיוחד כאשר זוכה האדם להיות בעל משפחה, הרי אין גבול לרגשות ההודאה והכרת הטוב שהוא חייב לה', ומה עוד שבזמנינו תודה לק-ל יש לכל אחד בית רחב ומשוכלל בכל חידושי הטכנולוגיה, מים חיים זורמים כמעיינות ונובעים מקירות הבית חשמל למאור וחימום וקירור, ושולט במזג האוויר במעונו כרצונו. ותמורת עבדים מלא ביתו בהמון כלים ומכשירים העמלים עבורו ועומדים לשירותו ומקלים ומנעימים את חייו, ורהיטים וחפצים ובגדים נאים ומתוקנים. וכאשר יחשוב על כך ישמח ויגיל וישבח ויודה לה' על רוב טובו שהרעיף עליו בגודל חסדו, 'כי השביע נפש שוקקה ונפש רעבה מילא טוב'. ואמנם אם לא יתבונן בזה הריהו כאילו אין לו את כל זה, שהרי אין הוא שם לבו להתענג עליהם, וכל מבטו מופנה רק על מה שעדיין חסר לו. ומובא על הצדיק רבי נחום מהורודנא זיע"א רבו של החפץ חיים שתמיד הודה לה' על פרוות צמר (פעלץ) שהיה לו, שבימות הקור התעטף בה להתחמם, וכן השתמש בה כסל להביא פירות מן השוק, ובלילות שימשה אותו ככר למראשותיו. ולא פסק מלהודות לה' על הפרווה שזימן לו.

והנה נוסף על העצה הטובה שיש בכל דברינו האמורים כמתכון לחיים מאושרים ושמחים, וכן שהוא מעלה רמה באצילות הרוח ועדינות הנפש, הרי הוא גם מצווה ועבודת השי"ת מצד היחס הראוי לבורא יתברך להכיר בטובה שמשפיע עלינו בבחינת 'אורח טוב' (עיין ברכות נח:). שרואה רק את המעלות שניתן לו, שמרוצה ממעשי ה' עבורו. וצריך האדם ללמוד לקבל את כל הטוב שה' מעניק לו לשאוב בדליים מלא חפניים ולקחת נחת רוח מהכל. ולהודות לו על כל מה שגמלנו.

ובאמת גם הטיפול עם קושי ובעיות יש בו זווית של נחת רוח, משום שעצם ההתמודדות וההתגברות בצורה ובגישה הנכונה נותנים ענין וטעם בחיים. ולאחר מכן מגיע להרגשה נפלאה, כיצד התמודד נכון וכיצד התגבר על הצער ואיך נחלץ מהבעיה וניצח את הקושי. וכל זה מחשל את האדם ומלמדו להועיל וגם על זה צריך לתת תודה לה'.

עומק הטוב מתוך מבט העתיד לבוא

ועוד יש לדעת כי בסופו של דבר, כל המצבים הקשים וכל המציאות הבעייתית יתגלו לעתיד כיצד המה היו צעד הכרחי לקראת השלימות, ונבין אז כיצד כל אלו הדברים סייעו להביא את התיקון השלם, ואלמלא הם לא היינו מגיעים למצב הנפלא הזה, ויראו בעליל שכל המשברים והמצוקות היו מכוונים להביא את היעודים הנשגבים, ומפורש הדבר בחז"ל ובמקראות, עד כדי כך שאמרו שלעתיד לבוא יברכו הטוב והמיטיב על כל הצרות והגלים שעברו עליהם בגלותם (פסחים ג. ובמפרשים שם). אולם זה הכרחי שבשעת הגלות יהיה מכוסה ונעלם המבט הזה בכדי שירגישו את הצער והקושי, אך צריך האדם להיות כמבוגר המודה לרופא מיד כשעוקר לו את השן, ולא יחא כילד המכיר בטובתו רק אחר זמן כאשר עבר הכאב.

והנה כשיתבונן בזה, אזי נוסף על הנוחם ורוח הטובה שתשרה עליו מתוך ההכרה שהכל מיועד להביא את הטוב, גם יגל לבו בעצם הידיעה הנפלאה הזאת שיבואו ימים בהם יהיה כל הטוב גלוי ומתגולל בראש כל חוצות.

וכל שכן ישמח לבו ותגל נפשו בזכרו את

ובפרט בימינו שהעולם הולך ומשתכלל ובכל עת ניתן לאדם עוד חלקים בו, ולדוגמא אם בעבר בשעות הלילה היה העולם משולל מן האדם, הרי בימינו בלחיצת כפתור מעלים אור באיזה פינה ובאיזה מידה שחפצים בה, והאור מציף אף את הרחובות. וגם הדבר הנפלא הזה שיכול האדם להגיע תוך זמן קצר למרחקים עד סוף העולם, ויש בידו לשוחח עם כל אחד מבני תבל בכל עת שירצה, ובכוחו לראות בזמן אמת מקצה העולם ועד סופו. ואם נבוא למנות השפע הרב שמתחדש בעולמינו יכלה הגליון בטרם נגיע לאפס קצהו.

אולם חלף ההתבוננות בזה, טבע האדם להתרכז במה שחסר לו ובמעט הקושי שמציק לו, ונמצא שקוע בצער ובעגמות נפש, ומפסיד בידים את שפע הטוב אשר ניתן לו מאת ה', והריהו כשוטה וסכל, וגם נחשב כמזלזל במתנת מלך (עיין אור החיים ריש פרשת כי תצא).

התודה והברכה לידידנו הנכבדים מתומכמי מכוננו
שנטלו חלק בהוצאות גיליון זה

ברכת מזל טוב לידידנו הנכבד, מחשובי אברכי קהילתנו
הרב **חיים בלוי** שליט"א
לרגל אירוסי הבן

ברכת מזל טוב לידידנו הנכבד, מחשובי אברכי קהילתנו
הרב **ברוך ויספיש** שליט"א
לרגל אירוסי הבת

ברכת מזל טוב לידידנו הנכבד, מחשובי אברכי קהילתנו
הרב **יואל קלפהולץ** שליט"א
לרגל הולדת הבת

ברכת מזל טוב ורוב נחת
שלוחה מאתנו מקרב לב למעלת כבוד ידידנו הנכבדים,
מחשובי אברכי קהילתנו, מתומכמי מכוננו
הרה"ח רבי **שמואל מאיר חשין** שליט"א
לרגל אירוסי בנו הי"ו

עב"ג בת הרה"ח רבי **שמעון בקר** שליט"א
מנהל תלמוד תורה 'צאן קדשים' בית שמש
שתרמו חלק מהוצאת הגיליון
יהי רצון שייזכו הם ומשפחתם לרוות רוב נחת דקדושה מהם ומכל
צאצאיהם לתפארת המשפחה הנכבדה וזכות החזקת והעמדת
התורה תעמוד להם להתברך בכל הברכות האמורות בתורה,
וימלא ה' כל משאלות לבם לטובה ולברכה אמן
המברכים
הנהלת המכון

ברכת מזל טוב ורוב נחת
שלוחה מאתנו מקרב לב למעלת כבוד ידידנו הנכבדים,
מחשובי אברכי קהילתנו, מתומכמי מכוננו
הרה"ח רבי **עריש קורנבליט** שליט"א
לרגל אירוסי בנו הי"ו
עב"ג בת הרה"ח רבי **יואל יעקב חשין** שליט"א
שתרמו חלק מהוצאת הגיליון
יהי רצון שייזכו הם ומשפחתם לרוות רוב נחת דקדושה מהם ומכל
צאצאיהם לתפארת המשפחה הנכבדה וזכות החזקת והעמדת
התורה תעמוד להם להתברך בכל הברכות האמורות בתורה,
וימלא ה' כל משאלות לבם לטובה ולברכה אמן
המברכים
הנהלת המכון

המעלות הרוחניות שיהיו אז בדרגה נשגבה. ולא
עוד אלא שכל הטובות הגדולות הם הכשר וכלי
למעלות הרוחניות. וכמו שכתב הרמב"ם - לא
נתאוו החכמים והנביאים ימות המשיח וכו' אלא כדי
שיהיו פנויין בתורה וחכמתה ולא יהיה להם נוגש
ומבטל כדי שייזכו לחיי העולם הבא. ובאותו הזמן לא
יהיה שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות,
שהטובה תהיה מושפעת הרבה וכל המעדנים מצויין
כעפר, ולא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה'
בלבד, ולפיכך יהיו ישראל חכמים גדולים, ויודעים
דברים הסתומים ושיגו דעת בוראם כפי כח האדם
שנאמר כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים
(הלכות מלכים פ"ב הלכה ד).

ברכת מזל טוב ורוב נחת

שלוחה מאתנו מקרב לב למעלת כבוד האי גברא רבה ויקריא,
מחשובי אברכי קהילתנו, מתומכמי מכוננו

הרה"ח רבי **מאיר אקער** שליט"א
ראש ארגון 'בנינו'
לרגל אירוסי בנו הי"ו

עב"ג בת הרה"ח רבי **מאיר קרישבסקי** שליט"א
שתרמו חלק מהוצאת הגיליון
יהי רצון שייזכו הם ומשפחתם לרוות רוב נחת דקדושה מהם ומכל
צאצאיהם לתפארת המשפחה הנכבדה וזכות החזקת והעמדת
התורה תעמוד להם להתברך בכל הברכות האמורות בתורה,
וימלא ה' כל משאלות לבם לטובה ולברכה אמן
המברכים
הנהלת המכון

ברכת מזל טוב ורוב נחת

שלוחה מאתנו מקרב לב למעלת כבוד ידידנו הנכבדים, מחשובי
אברכי קהילתנו, מתומכמי מכוננו

הרה"ח רבי **אברהם צבי אקער** שליט"א
לרגל אירוסי בנו הי"ו

עב"ג בת הרה"ח רבי **יהודה קליין** שליט"א
רב קהל עדת ירושלים שכונת הדקל ביתר עילית
שתרמו חלק מהוצאת הגיליון
יהי רצון שייזכו הם ומשפחתם לרוות רוב נחת דקדושה מהם ומכל
צאצאיהם לתפארת המשפחה הנכבדה וזכות החזקת והעמדת
התורה תעמוד להם להתברך בכל הברכות האמורות בתורה,
וימלא ה' כל משאלות לבם לטובה ולברכה אמן
המברכים
הנהלת המכון

המעוניינים לתרום את הוצאות הגיליון לזיכוי הרבים,

נא לפנות ל- 054-8422488 או למייל mechonbenmelech@gmail.com